

تأثیر مهاجرت متخصصان و تحصیل کردگان بر توسعه افغانستان

پوهنمل عبدالستار غفاری^۱

DOI: 10.64104/v10.Issue17.n28.2025

چکیده

مهاجرت متخصصان یا فرار تحصیل کردگان، یکی از چالش‌های اساسی توسعه انسانی در کشورهای بحران زده مانند افغانستان محسوب می‌شود. این پژوهش با هدف شناسایی عوامل مؤثر بر مهاجرت نخبگان افغان، بررسی پیامدهای اجتماعی، اقتصادی و آموزشی آن، و ارائه راهکارهای علمی و عملی برای مهار این پدیده انجام شده است. روش تحقیق به صورت توصیفی-تحلیلی بوده و با بهره‌گیری از تحلیل اسنادی و محتوای گزارش‌های بین‌المللی صورت گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که مشکلات سیاسی، نبود فرصت‌های شغلی مناسب و فقدان حمایت ساختاری از نخبگان، از جمله مهم‌ترین عوامل مهاجرت به شمار می‌روند. این روند تأثیرات منفی قابل توجهی بر نظام آموزشی، فرآیند توسعه اقتصادی و سرمایه اجتماعی کشور داشته است. با این حال، نتایج پژوهش نشان می‌دهد که در صورت تدوین سیاست‌های هدفمند و ایجاد سازوکارهای حمایتی، می‌توان مهاجرت نخبگان را به فرصتی برای توسعه تبدیل کرد؛ به‌ویژه از طریق تسهیل بازگشت آنان، مشارکت از راه دور، انتقال دانش و مهارت، ایجاد شبکه‌های بین‌المللی و تقویت نوآوری و کارآفرینی. این تحقیق می‌تواند در تدوین سیاست‌های ملی مهاجرت نخبگان و برنامه‌ریزی آموزشی مورد استفاده نهادهای امارت اسلامی، پوهنتون‌ها و سازمان‌های بین‌المللی قرار گیرد.

واژگان کلیدی: افغانستان، فرار تحصیل کردگان، مهاجرت متخصصان، نیروی انسانی.

تاریخ نشر: ۱۴۰۴/۰۵/۰۸

تعداد صفحات: ۱۵

از صفحه ۴۹۶ تا ۵۱۰

ISSN: 3078-9575 (Print)

ISSN: 3078-9583 (Online)

^۱ عضو کادر علمی دیپارتمنت حقوق پوهنخی حقوق و علوم سیاسی پوهنتون تخار، ghafariabdulsatar47@gmail.com